

Til
Kulturministeren
Ministeren for Børn og Undervisning
Ministeren for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser
Europaministeren
Folketingets Europaudvalg
Folketingets Kulturudvalg
Folketingets udvalg for Børn og Undervisning
Folketingets udvalg for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser
De danske medlemmer af EU-Parlamentet: Dan Jørgensen, Christel Schaldemose, Søren Søndergaard, Britta Thomsen, Ole Christensen, Bendt Bendtsen, Margrete Auken, Emilie Turunen, Morten Messerschmidt, Anna Rosbach, Jens RohdeAndersen, Morten Løkkegaard og Anne E Jensen
Styrelsen for Universiteter og Internationalisering
Europakommissionens Repræsentation i Danmark

Vedr. EU-Kommissionens forslag til forordning om etablering af programmet "Erasmus for all"

Undertegnede kreds af foreninger fra det frivillige kulturelle område og amatørkulturen i Danmark vil hermed udtrykke bekymring over Kommissionens forslag om at sammenlægge de eksisterende sektorprogrammer for Livslang Læring samt Aktive Unge. Ved at målrette det nye program "Erasmus for all" til udviklingsarbejde, netværk og mobilitet for de formelle videregående og erhvervsrettede uddannelser, udelukker man de ikke-formelle og uformelle områder, som den frie folkeoplysning, det frivillige foreningsliv og amatørkulturen udgør.

Forslaget udgør et tilbageskridt i forhold til de målsætninger for livslang læring, som Unionens myndigheder tidligere har fastlagt. Disse målsætninger blev præsenteret af Kommissionen i 2000 med "Memorandum om Livslang Læring", dernæst blev de udvidet i Kommissionens "Meddelelsen om realiseringen af et europæisk område for livslang læring" i 2001 efter den omfattende høringsrunde og kritik i medlemsstaterne og kandidatlandene, og de blev endelig vedtaget med Rådets og Parlamentets "Henstilling om nøglekompetencer for livslang læring" i 2006.

Målet for livslang læring var her såvel beskæftigelsesegnethed som aktivt medborgerskab, kulturel sammenhængskraft og personlig realisering, for både at fremme en effektiv europæisk markedøkonomi og at fremme demokratiske værdier, en levende kultur og et stærkt europæisk civilsamfund. Endvidere skulle alle de forskellige former for livslang læring tilgodeses, såvel den formelle i grunduddannelser og videregående uddannelser som den ikke-formelle og uformelle i den frie folkeoplysning, det frivillige foreningsliv og amatørkulturen, ligesom voksne og ældre var lige så væsentlige målgrupper som børn og unge.

De målsætninger præger det nuværende program for Livslang Læring og Aktive Unge, hvor de givne sektorprogrammer bidrager til på forskellig vis at tilgodese de forskellige hovedmål, læringsområder og målgrupper. Ikke mindst vil vi gerne fremhæve, at Grundtvig-programmet har skabt mulighed for udviklingsarbejde og mobilitet inden for den meget omfattende sektor med folkeoplysning og foreningsliv for både voksne, ældre og udsatte grupper i det europæiske civilsamfund. En sektor, hvor mellem en tredjedel og halvdelen af medlemsstaternes borgere er aktive i livslange læringstilbud, og hvor de får et stort læringsudbytte til gavn både for arbejdsmarkedet, demokratiet, kulturen og den personlige realisering.

Men desværre tegner det nye "Erasmus for all" til ensidigt at fremme den formelle læring inden for erhvervsuddannelser og højere uddannelser for at styrke deres bidrag til øget beskæftigelsesegnethed for en konkurrencedygtig økonomi i EU på bekostning af den ikke-formelle og uformelle læring inden for det europæiske civilsamfunds folkeoplysning, foreningsliv og amatørkultur.

Med det givne forslag vil de økonomiske erhvervskompetencegivende mål presse de demokratiske, kulturelle og civilsamfundsorienterede mål ud af det fremtidige program for livslang læring; og

organisationer og institutioner fra medlemsstaternes folkeoplysende område og foreningsliv, herunder den store og væsentlige sektor for amatørkultur og frivillige kulturelle foreninger vil reelt ikke få mulighed for at søge støtte til udviklingsprojekter, netværkssamarbejde og interkulturel mobilitet.

De prioriteringer er ikke blot i modstrid med EU-systemets og medlemsstaternes hidtidige bredere målsætninger for livslang læring, men de virker også politisk uansvarlige i en tid, hvor krisen for den økonomiske union og især euroen kan udvikle sig til en demokratisk og politisk krise for Unionen. Der vil i de kommende år være et alvorligt behov for initiativer og programmer i EU, som kan værne om og fremme aktivt europæisk medborgerskab og kulturel samhørighed og bidrage til en større folkelig tilslutning i medlemslandene til det europæiske fællesskab.

Desværre tegner "Erasmus for all" ikke til at være et sådant positivt initiativ, tværtimod vil det nedlægge Grundtvig-aktionen og Aktive Unge, som udgør et af de få EU-programmer, som kunne have bidraget til at fremme det folkelige og kulturelle fællesskab i Europa.

Hermed udgør forslaget også et tilbageskridt i forhold til de visioner, som ledende europæere har udtrykt de seneste årtier om udfordringerne for det europæiske projekt.

Vaclav Havel savnede i en tale til EU Parlamentet i 1994 en folkelig interesse for Europas ånd, som han mente var forsvundet i systemets teknokratiske fornuft. Jacques Delors har siden midt-90'erne efterlyst en bredere debat om Europas Sjæl og kulturelle identitet - senest i et interview oktober 2010 i Europa Parlamentets tv-kanal.

I 2000 udtalte Europa Parlamentet: "Culture has an important intrinsic value to all people in Europe, it is an essential element of European integration and contributes to the affirmation and vitality of the European model of society and to the Community's influence on the international scene".

Under Berlin Konferencen i november 2004 – A Soul for Europe – efterlyste forbundskansler Gerhard Schröder "A Europe of 'normative goals and cultural values, (we) need initiatives and investments in the European cultural space". På samme konference udtalte Kommissionsformand José Manuel Barroso:

'In the hierarchy of values, the cultural ones range above the economic ones (..) The questions of what Europe can do for culture, and what culture can do for Europe, are not new. But in this context they have acquired a new sense of urgency.'

Denne presserende nødvendighed er ikke blevet mindre med den nuværende krise for den økonomiske union. Men det har Barroso som vores fælles europæiske kommissionsformand åbenbart glemt, da han foreslog "Erasmus for All".

Vi vil derfor opfordre de implicerede beslutningstagere til endnu engang at overveje ændringerne i de nævnte programmer, således at de europæiske civilsamfund stadig har mulighed for at mødes omkring udviklingsarbejder, netværksdannelse og mobilitet til gavn for det europæiske fællesskab.

Amatørernes Kunst og Kultur Samråd, AKKS,
 AWE - Association for World Education, Denmark_
 Danske Orkesterdirigenter
 DATS – landsforeningen for dramatisk virksomhed
 Foreningen Norden
 Foreningen Severin
 Interfolk
 Kulturhusene i Danmark
 Kulturelle Samråd i Danmark
 Musisk Oplysnings Forbund, MOF-DK